İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU

Amaç ve konu başlıkları

> İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yasal çerçevesini; işveren, çalışan, İSG profesyonelleri ve hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını tanımak.

1	6331 sayılı Kanun: kapsam, İSG hizmetleri, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı
2	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği: yükümlülükler, kayıtlar, İSGB, OSGB, ÇASMER, sözleşmeler
3	İş güvenliği uzmanı: belgeler, görevler, yetkiler, yükümlülükler ve süreler
4	İşyeri hekimi ve diğer sağlık personeli

Bölüm 1

6331 sayılı Kanun

Kapsam, İSG hizmetleri, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı

Amaç, kapsam ve istisnalar

- **Amaç:** İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut şartların iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemek.
- **Kapsam:** Kamu ve özel sektöre ait bütün işler ve işyerleri; işverenler, işveren vekilleri ve çırak ve stajyerler dahil bütün çalışanlar, faaliyet konusuna bakılmaksızın.

Kanun şu faaliyetlere uygulanmaz:

a) Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzerleri hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve MİT faaliyetleri

b) Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri

c) Ev hizmetleri

ç) Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar

d) Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında iyileştirme kapsamındaki işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri

2025

İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması

İşveren, İSG hizmetlerinin sunulması için (md. 6):

- Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on veya daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıftaki işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirir.
- Uygun nitelikte personel yoksa hizmetin tamamını veya bir kısmını OSGB'lerden ya da ÇASMER'lerden alabilir.
- Gerekli nitelik ve belgeye sahipse, tehlike sınıfı ve çalışan sayısını dikkate alarak hizmeti kendisi üstlenebilir.
- 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde işveren veya işveren vekili, Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlarsa işe giriş ve periyodik muayeneler hariç İSG hizmetlerini yürütebilir.

ÇASMER'den hizmet alınabilmesi 2025'te 7538 sayılı Kanunla eklenmiştir. Kendi kendine hizmet yürütme sınırı 2017'de 10'dan az çalışandan 50'den az çalışana çıkarılmıştır.

İSG hizmetlerinde işverenin diğer yükümlülükleri

- Görevlendirdiği kişilerin ve hizmet aldığı kuruluşların araç, gereç, mekân ve zaman gibi bütün ihtiyaçlarını karşılar.
- İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.
- Mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.
- Sağlık ve güvenliği etkileyen konularda görevlendirdiği kişileri, hizmet aldığı kuruluşları ve başka işyerlerinden gelen çalışanlar ile işverenlerini bilgilendirir.
- Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurumları İSG hizmetini Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan veya ihale yoluyla alabilir.
- Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde diğer sağlık personeli zorunlu değildir; öğrenci statüsündeki çırak ve stajyerler çalışan sayısına katılmaz.

2025

İSG hizmeti yükümlülüğünün kademeli yürürlüğü

2012	6331 sayılı Kanun 30 Haziran 2012'de yayımlandı; 6. ve 7. maddeler 50 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için altı ay sonra yürürlüğe girdi.
2014	50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli işyerleri için 1 Ocak 2014'te yürürlüğe girdi.
2024	Kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerleri için yürürlük, birçok kez ertelendikten sonra 31 Aralık 2024 tarihine bağlandı.
2025	Bu tarih geçildiğinden işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı görevlendirme yükümlülüğü bütün işyerleri bakımından yürürlüktedir.

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının bildirim yükümlülüğü

- İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının hak ve yetkileri görevleri nedeniyle kısıtlanamaz (md. 8).
- Tespit ettikleri eksiklik ve aksaklıkları, tedbir ve tavsiyeleri işverene yazılı bildirirler; bunları yerine getirmekten işveren sorumludur.
- Acil durdurmayı gerektiren, yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı gibi hayati tehlike arz eden veya meslek hastalığına yol açabilecek durumlarda tedbir alınmazsa durum Bakanlığın yetkili birimine, varsa yetkili sendika temsilcisine, yoksa çalışan temsilcisine bildirilir.
- Bildirim yapmayan işyeri hekimi ve uzmanın belgesi üç ay, tekrarında altı ay; OSGB'nin yetki belgesi altı ay, tekrarında bir yıl askıya alınır.
- Bildirim nedeniyle sözleşme feshedilemez; aksi hâlde işveren en az bir yıllık sözleşme ücreti tutarında tazminat öder. Kötü niyetli gerçek dışı bildirimde belge altı ay askıya alınır.

“İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür.”

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, madde 8

Sorumluluk, belge sınıfı ve görevlendirme

- Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, ihmallerinden dolayı hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.
- Ölüm veya maluliyetle sonuçlanan iş kazası ya da meslek hastalığında ihmali tespit edilenlerin yetki belgesi askıya alınır.
- Çok tehlikeli işyerlerinde (A), tehlikeli işyerlerinde en az (B), az tehlikeli işyerlerinde en az (C) sınıfı belge aranır; Bakanlık maden ve yapı gibi sektörlerde özel düzenleme yapabilir.
- Çalışma süresi nedeniyle tam süreli görevlendirme gerekiyorsa işveren işyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB) kurar.
- Kamuda belgeli personel asli görevinin yanında kendi kurumunda veya onayla başka kamu kurumlarında görevlendirilebilir.

Bölüm 2

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği

RG 29.12.2012, 28512; son değişikliklerle

2025

Amaç, kapsam ve tanımlar

Yönetmelik; İSGB'lerin kuruluşunu, OSGB'lerin yetkilendirilmesini, yetki belgelerinin iptalini, görev, yetki ve sorumluluklarını ve çalışma usullerini düzenler; 6331 sayılı Kanun kapsamındaki işyerlerini kapsar.

Kavram	Tanım
Çalışan temsilcisi	İSG çalışmalarına katılma, izleme, tedbir isteme ve teklifte bulunmada çalışanları temsil etmeye yetkili çalışan
İSGB	İşyerinde İSG hizmetlerini yürütmek üzere kurulan, gerekli donanım ve personele sahip birim
OSGB	Kamu kurumları, OSB'ler ve şirketlerce kurulan, Bakanlıkça yetkilendirilen ortak sağlık ve güvenlik birimi
ÇASMER	Sağlık Bakanlığına bağlı, İSG hizmeti sunmak üzere yetkilendirilen çalışan sağlığı merkezi
İSG-KATİP	İSG hizmetlerinin kayıt, takip ve izleme programı
Onaylı defter	Hekim ve uzmanın tespit ve tavsiyelerinin yazıldığı, seri numaralı, bir asıl iki kopyalı, her işyeri için tek defter
Sorumlu müdür	OSGB'de tam süreli çalışan, belgeli ve OSGB işlemlerinden Bakanlığa karşı sorumlu kişi

İşverenin yükümlülükleri

- İSG tedbirlerinin belirlenmesi, kaza ve meslek hastalıklarının önlenmesi, ilk yardım ve koruyucu hizmetler için nitelikli işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli görevlendirir; nitelikli personel yoksa OSGB veya ÇASMER'den hizmet alır.
- Tam süreli görevlendirme gereken durumlarda İSGB kurar.
- Görevlendirdiklerinin etkin çalışması için planlama yapar; araç, gereç, mekân ve zaman ihtiyaçlarını karşılar; hizmet yürütenler arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlar.
- Yazılı olarak bildirilen ve mevzuata uygun tedbirleri yerine getirir; Bakanlıkça belirlenen sürelerden az olmamak üzere yeterli çalışma süresi sağlar.
- Yetkilerini devretmesi yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz; görevlendirilenlerin ve OSGB'lerin geçerli yetki belgesiyle çalışmasından sorumludur.

Katılım sağlama ve bilgilendirme

a) Görevlendirilecek işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli konusunda çalışan temsilcilerinin önceden görüşünü alır.

b) Görevlendirilen kişiler, çalışma saatleri, görev, yetki ve sorumlulukları hakkında çalışan temsilcisini ve çalışanları bilgilendirir.

c) Sağlık ve güvenliği etkileyen konularda görevlendirdiklerini, OSGB'yi, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve işverenlerini bilgilendirir.

ç) Başka işyerinden gelen çalışanların sağlık bilgilerine görevlendirdiklerinin ulaşmasını sağlar.

d) Mevzuat gereği kayıt ve bildirimleri görevlendirdikleri veya OSGB ile işbirliği içinde yapar.

İSG hizmetleri çalışanlara mali yük getirmeyecek şekilde sunulur.

Sağlık ve güvenlik kayıtları ve onaylı defter

- İşveren, ilgili mevzuattaki süreler saklı kalmak kaydıyla yürütülen İSG faaliyetlerine ilişkin her türlü kaydı ve çalışanların kişisel sağlık dosyalarını işten ayrılma tarihinden itibaren en az 15 yıl saklar.
- Çalışan başka işyerine geçerse yeni işveren kişisel sağlık dosyasını yazılı ister; önceki işveren onaylı bir örneğini bir ay içinde gönderir.
- Onaylı defter, çalışma ve iş kurumu il müdürlüğü, Genel Müdürlük veya noterce her sayfası mühürlenerek onaylanır.
- Defter uzman, hekim ve işverence birlikte veya ayrı ayrı imzalanır; yazılan tespit ve öneriler işverene tebliğ edilmiş sayılır.
- Asıl sureti işveren, diğer suretleri uzman ve hekim saklar; imzalanmasından ve düzenli tutulmasından işveren sorumludur ve iş müfettişlerine gösterir.

Çalışanların hak ve yükümlülükleri

Hakları

- Sağlık ve güvenliği etkileyen tehlikeleri İSG kuruluna, kurul yoksa işverene bildirerek tespit ve tedbir isteyebilir.
- Yürütülecek İSG hizmetlerinin amaç ve usulleri ile verilerin kullanımı hakkında bilgilendirilir.

Yükümlülükleri

- Hekim, uzman veya işverenin mevzuata uygun talimatlarına uyar
- Görevlendirilen kişi veya OSGB ile işbirliği yapar
- Çalışmalara, sağlık muayenelerine, bilgilendirme ve eğitimlere katılır
- Makine, tesisat ve KKD'yi eğitim ve talimatlara uygun kullanır
- Teftişte tespit edilen eksikliklerin giderilmesinde işbirliği yapar
- Ciddi ve yakın tehlikeyi ve koruma eksikliklerini derhâl işverene veya temsilciye bildirir

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB)

- İSGB, en az bir işyeri hekimi ile işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeli en az bir iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesiyle oluşur; işveren diğer sağlık personeli de görevlendirebilir (İSG Hizmetleri Yönetmeliği md. 10).
- Birim, asıl işin yürütüldüğü mekânda ve giriş katta, uygun büyüklükte kurulur.
- En az 8 m^2 iş güvenliği uzmanı odası, işyeri hekimi için muayene odası ve en az 12 m^2 ilkyardım ve acil müdahale odası bulunur; tam zamanlı her hekim ve uzman için ayrı oda verilir.
- Birim Ek-1'deki araç ve gereçlerle donatılır; acil durumlarda en yakın sağlık birimine ulaşım için uygun araç bulundurulur.
- Bölümler aynı alanda ve kolayca görülecek biçimde işaretlenir. Ruhsatlı sağlık hizmeti sunucusu olan işyerlerinde ilkyardım odası, Ek-1 araçları ve ulaşım aracı şartı aranmaz.

İSGB'de bulunması gereken araç ve gereçler (Ek-1)

- Steteskop
- Tansiyon aleti
- Otoskop
- Oftalmoskop
- Termometre
- Işık kaynağı
- Küçük cerrahi seti
- Paravan, perde
- Muayene masası
- Refleks çekici
- Tartı aleti
- Boy ölçer
- Pansuman seti
- Dil basacağı, enjektör, gazlı bez gibi sarf malzemeleri
- Keskin atık kabı
- Taşınabilir manometreli oksijen tüpü
- Seyyar lamba
- Buzdolabı
- İlaç ve malzeme dolabı
- Negatoskop
- Tekerlekli sandalye
- Mevzuatın öngördüğü temel acil ilaçlar, aşılar ve antiserumlar

Birden fazla işyeri hekiminin birlikte çalıştığı birimlerde steteskoptan refleks çekicine kadar olan cihazlar her hekim için ayrı bulundurulur.

Tam süreli görevlendirme gerekmeyen işyerlerinde sağlanacak şartlar

- **50 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde** işveren, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli ile iş güvenliği uzmanına 8 m^2'den küçük olmamak üzere toplam iki oda verir ve acil durumlar için uygun araç bulundurur (md. 11).
- **50'den az çalışanı olan işyerlerinde** işveren, İSG personeline çalışma süresince kullanacakları uygun bir yer sağlar.
- İş merkezi ve iş hanlarında 50'den az çalışanı olan işverenler için yönetimce ortak bir mekân oluşturulabilir; hizmet verilen toplam çalışan sayısına göre ilgili şartlar uygulanır.
- Bölüm ve birimlerin aynı alanda bulunması ve işaretlenmesi esastır.
- 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde, taraflar anlaşarak aynı sözleşme yılında aylık hizmet sürelerini birleştirebilir veya hizmet aralıklarını belirleyebilir.

Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB): kuruluş

OSGB kurulabilmesi ve hizmet sunabilmesi için tam süreli iş sözleşmesiyle en az birer **işyeri hekimi**, **iş güvenliği uzmanı** ve **diğer sağlık personeli** istihdamı zorunludur (md. 12). Tam süreli görevlendirilenler başka bir OSGB'de veya işyerinde görev alamaz.

Bölüm	En az alan
İşyeri hekimi muayene odası	10 m^2
İlkyardım ve acil müdahale odası	15 m^2
İş güvenliği uzmanı odası	10 m^2
Bekleme yeri	12 m^2
Arşiv odası	uygun büyüklükte
Tuvalet ve lavabo	en az bir

OSGB: hizmet alanı, adres ve değişiklikler

- OSGB'ler kuruldukları il ile sınır komşusu illerde hizmet verebilir; daha uzak illerde şube açmaları gerekir. Raylı sistem ve yol gibi birden çok ildeki işlerde, işin yapıldığı illerden birinde yetkili olmak yeterlidir.
- İzinsiz şube ve irtibat bürosu açamazlar; hizmet verdikleri sürece yetki aldıkları adreste açık ve faaliyette olmaları esastır.
- Zemin katta veya müstakil binada kurulmaları esastır; tuvalet ve arşiv dışındaki bölümler yol seviyesinden girişi olmayan katlarda kurulamaz.
- Adres değişikliğinden önce e-Devlet üzerinden başvurulur; unvan değişikliğinde yetki belgesi yenileme süresi 30 gündür. Ortaklık değişikliği 30 gün içinde bildirilir.
- Yıkım kararı veya hasarlı raporu hâlinde yeni adrese taşındıktan sonra 30 gün içinde İSG-KATİP üzerinden başvurulur.

İSGB ve OSGB'lerin görev ve sorumlulukları

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı için İSGB ve OSGB'ler şunlardan sorumludur (md. 13):

a) Koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyetleri kapsayan çalışma ortamı gözetiminde işverene rehberlik ve öneriler

b) Çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek için sağlık gözetiminin uygulanması

c) İSG eğitimleri ve bilgilendirme için planlama yapılarak işverenin onayına sunulması

ç) Acil durumların belirlenmesi, acil durum planının hazırlanması, ilkyardım ve acil müdahalenin organizasyonu

d) Yıllık çalışma planı, yıllık değerlendirme raporu, gözetim sonuçları ve kaza kayıtlarının tutulması

e) Kişisel sağlık dosyalarının gizlilik ilkesine uyularak saklanması

f) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı yönetmeliklerindeki görevlerin yerine getirilip getirilmediğinin izlenmesi

OSGB’lerin diğer yükümlülükleri

- Onaylı defter suretleri, yıllık çalışma planı, değerlendirme raporu ve eğitim kayıtları OSGB arşivinde tutulur; sözleşme sonunda bütün kayıtlar işverene teslim edilir.
- OSGB’ler hizmetin tamamını veya bir kısmını başka kişi ya da kuruma devredemez; işin normal akışını aksatmamaya özen gösterir.
- İstihdam edilenlerin sözleşmeleri beş iş günü içinde İSG-KATİP üzerinden bildirilir; işyerlerine sunulan her hizmet için İSG-KATİP’te sözleşme yapılır.
- Görevden ayrılan zorunlu personelin yerine 30 gün içinde nitelikli personel görevlendirilir; sorumlu müdür değişikliği de 30 gün içinde yapılır.
- Faaliyet sona ererse veya belge iptal edilirse yetki belgesinin aslı 30 gün içinde Genel Müdürlüğe iade edilir.

Görevlendirme belgesi ve sözleşme

- İşyerinden görevlendirmede hekim, uzman ve diğer sağlık personeliyle işveren arasında; OSGB'den hizmet alımında OSGB ile işveren arasında sözleşme imzalanır.
- Kamuda 657 sayılı Kanuna tabi personelden görevlendirmede kurum görevlendirme belgesi düzenler; işveren görevi kendisi üstleniyorsa çalışma taahhütnamesi düzenler.
- Sözleşme ve görevlendirmeler İSG-KATİP üzerinden bildirilir ve onaylanır; onaylanmayan kişiler görevlerine başlayamaz ve yetkilerini kullanamaz.
- Doğum, hastalık, yıllık izin gibi nedenlerle 30 günü aşan değişiklikler bildirilir; hesaplanan zorunlu süre bölünerek birden fazla kişiye verilemez.
- Hekim, uzman ve diğer sağlık personeline İSG çalışmaları süresince başka görev verilemez; sözleşmenin sona ermesi beş iş günü içinde bildirilir.

İşbirliği ve koordinasyon

- İSGB veya OSGB personeli görevlerinin yürütümünde ve tedbirlerin uygulanmasında işbirliği ve koordinasyon içinde çalışır.
- İSGB ve OSGB'ler işverenle, çalışanlarla, çalışan temsilcileriyle ve varsa İSG kuruluyla işbirliği yapar.
- İşletme içinden veya dışından görevlendirilenler arasındaki koordinasyonu işveren sağlar.

OSGB başvurusu ve yetkilendirme

Başvuru dosyasında başlıca şu belgeler istenir:

- Ticaret sicil gazetesi ve imza sirküleri
- Tam süreli çalışanların sözleşmeleri ve belgeleri; ortaklar için tam süre taahhütnamesi
- Sorumlu müdürün görevlendirme yazısı veya taahhütnamesi
- Yapı kullanma izin belgesi, adres tespit belgesi, kira sözleşmesi veya tapu
- 1/50 ölçekli, bölümleri gösteren onaylı plan
- Yangın tedbirlerinin alındığına dair yetkili merci belgesi
- Dosya incelenir ve yerinde inceleme yapılır; eksiklikler için her defasında en fazla 30 gün olmak üzere en çok iki kez süre verilir; giderilmezse dosya iade edilir ve bir yıl yeni başvuru yapılamaz.
- Şartlar sağlanırsa ve tam süreli çalışanların SGK işe giriş bildirgeleri gönderilirse yetki belgesi en geç on iş günü içinde düzenlenir.

Sorumlu müdür ve faaliyet alanları

Sorumlu müdür

- Personel görevlendirmelerinin takibinden, kayıtların tutulması ve arşivlenmesinden sorumludur
- Genel Müdürlükçe istenen belgeleri hazırlar; başvuru, yetkilendirme ve vize işlemlerini takip eder
- Tam zamanlı hekim veya uzman aynı zamanda sorumlu müdür olabilir
- Genel Müdürlük yalnızca sorumlu müdürü muhatap alır
- Değiştiğinde 30 iş günü içinde yenisi atanır ve bildirilir

Faaliyet alanları

- OSGB'ler yetki aldıkları adreste ve planlarındaki bölümlerde, yetkilendirilmedikleri konularda hizmet veremez
- İzin ve Genel Müdürlük onayıyla, hizmet verdikleri işyerleriyle sınırlı ölçüm ve analiz donanımı ve personeli bulundurabilir
- Bu bölümler zorunlu bölümlerden ayrı olur ve zorunlu personelden atama yapılamaz

2025

Çalışan sağlığı merkezi (ÇASMER)

> **ÇASMER: Sağlık Bakanlığına bağlı, işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri sunmak üzere 6331 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilen, gerekli donanım ve personele sahip birim.**

- Yönetmelikteki toplum sağlığı merkezi (TSM) ifadesinin yerini 2024'te ÇASMER almıştır; tanım 2025'te 7538 sayılı Kanunla 6331 sayılı Kanun'a da eklenmiştir.
- İşverenler İSG hizmetlerini OSGB'lerin yanı sıra ÇASMER'lerden de alabilir.
- ÇASMER'ler, iş güvenliği uzmanı odası hariç OSGB mekân şartlarını sağlarlarsa işyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli hizmeti sunabilir; tüm İSG hizmetleri için OSGB şartlarını yerine getirirler.
- 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinin sağlık raporları ÇASMER'den de alınabilir.

Yetki belgelerinin vizesi

OSGB ve ÇASMER

Yetki belgeleri **beş yılda bir** vize ettirilir (İSG Hizmetleri Yönetmeliği md. 20). Süresi içinde vize işlemini tamamlamayan OSGB faaliyet yürütemez.

Eğitim kurumları

İş güvenliği uzmanlığı eğitim kurumlarının belgeleri de **beş yılda bir** vize edilir. Başvuru, süre dolmadan en geç 60 gün önce yapılır; süre bitiminden itibaren üç ay içinde vize tamamlanmazsa belge iptal edilir. Faaliyetini bırakan kurum belgesini 30 gün içinde iade eder.

Bölüm 3

İş güvenliği uzmanı

Belge sınıfları, görevler, yetkiler, yükümlülükler ve çalışma süreleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
İş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
İş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ

Görevlendirme ve belge sınıfları

Belge	Çalışabileceği işyerleri	Başlıca edinme yolu
(A)	Bütün tehlike sınıfları	(B) belgesiyle en az 4 yıl fiilen görev ve (A) sınavı; İSG doktorası; Bakanlıkta en az 10 yıl görev
(B)	Az tehlikeli ve tehlikeli	(C) belgesiyle en az 3 yıl fiilen görev ve (B) sınavı; İSG yüksek lisansı ve sınav
(C)	Az tehlikeli	Mühendis, mimar ve teknik elemanlar için (C) eğitimi ve sınavı; İSG lisans mezunları için sınav

- Uzmanın geçerli belgesi olmalıdır (İGU Yönetmeliği md. 7). Birden fazla uzman gereken işyerlerinde tam süreli uzmanlardan birinin uygun belgeli olması yeterlidir.
- Çalışma süresi bölünerek birden fazla uzmana verilemez; işveren, zorunlu uzmanın yanında yardımcı uzman da görevlendirebilir.

Belgelerin edinilmesi

(A) sınıfı

- (B) belgesiyle en az dört yıl fiilen görev ve (A) eğitimi ile sınavı
- Mühendis, mimar veya teknik elemanlardan İSG doktorası olanlar
- Genel Müdürlükte en az on yıl görev yapmış mühendis, mimar ve teknik elemanlar
- İSG alanında en az on yıl görev yapmış teknik iş müfettişleri ve İSG uzmanları

(B) sınıfı

- (C) belgesiyle en az üç yıl fiilen görev ve (B) eğitimi ile sınavı
- İSG yüksek lisansı olan mühendis, mimar ve teknik elemanlardan sınavı geçenler
- Teknik olmayan, en az on yıl görev yapmış müfettişlerden (B) eğitimi ve sınavını geçenler

(C) sınıfı

- Mühendis, mimar ve teknik elemanlardan (C) eğitimi ve sınavını geçenler
- İSG lisans programı mezunlarından sınavı geçenler
- En az on yıl görev yapmış diğer müfettişlerden (C) eğitimine katılanlar

İş güvenliği uzmanının görevleri

Rehberlik

- Tasarım, makine ve teçhizat, kullanılan maddeler ve kişisel koruyucu donanımlar konusunda öneri
- Tedbirleri işverene yazılı bildirme
- Kaza, meslek hastalığı ve ramak kala olayların nedenlerini araştırma

Risk değerlendirmesi ve gözetim

- Risk değerlendirmesine katılma, önlem önerme ve takip
- Periyodik bakım, kontrol ve ölçümleri planlama
- Yangın ve patlamanın önlenmesi; acil durum planı, eğitim ve tatbikatlar

Eğitim, bilgilendirme ve kayıt

- Eğitimleri planlama ve uygulama
- Hekimle birlikte yıllık değerlendirme raporu
- Talimat ve çalışma izni prosedürleri
- Gerekli bilgileri İSG-KATİP'e bildirme

İş güvenliği uzmanının yetkileri ve yükümlülükleri

Yetkileri (md. 10)

- Ciddi, önlenemez ve acil hayati tehlikede işin durdurulması için işverene başvurmak
- İşyerinin bütün bölümlerinde inceleme yapmak, bilgi ve belgelere ulaşmak, çalışanlarla görüşmek
- İşverenin bilgisi dahilinde ilgili kurumlarla işbirliği yapmak
- Tam süreli uzmanlar için yılda beş iş gününe kadar mesleki gelişim etkinlikleri çalışma süresinden sayılır

Yükümlülükleri (md. 11)

- İşin akışını aksatmamak; meslek sırlarını gizli tutmak
- İhmallerinden dolayı işverene karşı sorumlu olmak
- Hayati tehlike arz eden ve makul sürede giderilmeyen durumları Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne yazılı bildirmek
- Tespit, tavsiye ve hekimle yapılan çalışmaları onaylı deftere yazmak

Sorumluluk ve onaylı defter

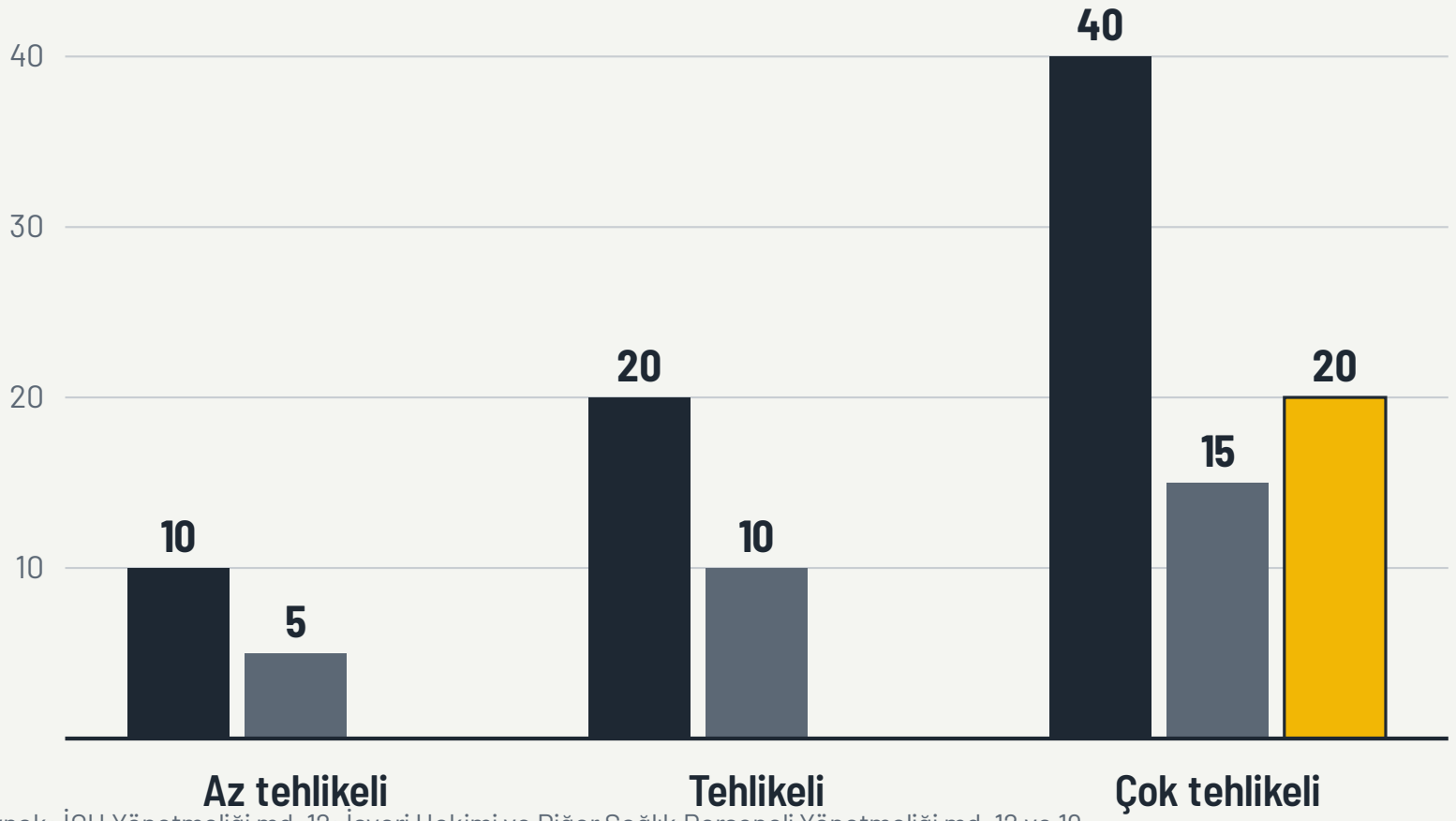
- İş güvenliği uzmanları işin akışını mümkün olduğunca aksatmamak, verimli bir çalışma ortamına katkıda bulunmak ve işverenin meslek sırlarını gizli tutmakla yükümlüdür.
- Hizmetlerin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı işverene karşı sorumludurlar.
- Ölüm veya maluliyetle sonuçlanan iş kazası ya da meslek hastalığında ihmali kesinleşmiş yargı kararıyla tespit edilen uzmanın yetki belgesi askıya alınır; maluliyette 5510 sayılı Kanun md. 25 ölçüt alınır.
- Tespit ve tavsiyeler, görevlere ilişkin faaliyetler ve hekimle yapılan çalışmalar onaylı deftere yazılır.

İş güvenliği uzmanının çalışma süreleri

Tehlike sınıfı	Çalışan başına aylık en az süre	Tam gün uzman gerektiren sayı
Az tehlikeli	10 dakika	her 1.000 çalışan
Tehlikeli	20 dakika	her 500 çalışan
Çok tehlikeli	40 dakika	her 250 çalışan

- Tam katları aşan çalışan sayısı için süre esasına göre ek uzman görevlendirilir (md. 12).
- Uzman, sözleşmede belirtilen süre kadar hizmet sunar; işyerleri arasındaki yol süreleri haftalık çalışma süresinden sayılmaz.
- Tam gün çalıştığı işyeri dışında fazla çalışma yapamaz.

Çalışan başına aylık en az hizmet süresi (dakika)

Diğer sağlık personeli yalnızca on veya daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli işyerlerinde zorunludur; süre 10–20 dakika arasında değişir, grafikte üst değer gösterilmiştir.

Kaynak: İGU Yönetmeliği md. 12; İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli Yönetmeliği md. 12 ve 19.

Bölüm 4

İşyeri hekimi ve diğer sağlık personeli

Belge, görevler, yetkiler, yükümlülükler ve çalışma süreleri

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

2025

Tanımlar

> **İşyeri hekimi:** İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekim.

> **Diğer sağlık personeli:** Bakanlıkça yetkilendirilmiş, diğer sağlık personeli belgesine sahip ebe, hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknikeri, acil tıp teknisyeni, çevre sağlığı teknikeri veya çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip kişi.

Diğer sağlık personeli tanımı 2025'te 7538 sayılı Kanunla genişletilmiştir. İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik RG 20.07.2013, sayı 28713'te yayımlanmıştır.

İşyeri hekiminin nitelikleri ve belgesi

- Görevlendirilecek hekimin geçerli işyeri hekimliği belgesi olmalıdır; hesaplanan çalışma süresi bölünerek birden fazla hekime verilemez; görevlendirme vardiyalara uygun yapılır (md. 7).

İşyeri hekimliği belgesi verilenler (md. 8):

a) İşyeri hekimliği eğitim programını tamamlayıp sınavda başarılı olan hekimler

b) İş sağlığı veya iş sağlığı ve güvenliği bilim uzmanı olup sınavda başarılı olan hekimler

c) Bu alanlarda bilim doktoru hekimler; en az sekiz yıl teftiş yapmış hekim iş müfettişleri ve Genel Müdürlükte en az sekiz yıl çalışmış hekimler (istekleri hâlinde)

ç) İş ve meslek hastalıkları yan dal uzmanlığı olan hekimler (istekleri hâlinde)

İşyeri hekiminin görevleri: rehberlik

- Sağlık gözetimi ve çalışma ortamının gözetimi konusunda işverene rehberlik etmek (md. 9).
- İşyerinin tasarımı, kullanılan maddeler, işin planlanması ve kişisel koruyucu donanımların seçiminde öneride bulunmak.
- Çalışanların sağlığının geliştirilmesi, ergonomik ve psikososyal riskler ile stres faktörleri konusunda araştırma yapmak ve tavsiyede bulunmak.
- Kantin, yemekhane, yatakhane, kreş, soyunma odası, duş ve tuvaletlerin hijyenini izlemek; beslenme ve içme suyu konusunda tavsiyede bulunmak.
- İş kazası, meslek hastalığı ve ramak kala olayların nedenlerini araştırarak önlem önermek.
- Alınması gereken tedbirleri işverene yazılı olarak bildirmek.

İşyeri hekiminin görevleri: risk değerlendirmesi ve sağlık gözetimi

- Risk değerlendirmesine katılmak, gerekli önlemleri önermek ve takip etmek.
- Gebe ve emziren kadınlar, 18 yaşından küçükler, kronik hastalığı olanlar, engelliler ve birden fazla kaza geçirmiş olanlar gibi özel politika gerektiren grupları yakından izlemek.
- Muayeneler hakkında çalışanları bilgilendirip rızalarını almak; gece postaları dahil sağlık gözetimini yapmak ve işe giriş ve periyodik muayene sonuçlarını Ek-2'ye uygun düzenlemek.
- Meslek hastalığı ön tanısı olan çalışanın ortamındaki diğer çalışanların muayenelerini tekrarlamak; devamsızlık ile işyeri tehlikeleri arasındaki ilişkiyi araştırmak.
- Talep edilirse işe dönüş muayenesi yapmak; bulaşıcı hastalıklarla mücadele ve bağışıklama çalışmaları yürütmek.
- İş güvenliği uzmanıyla işbirliği içinde yıllık çalışma planını ve Ek-3'e uygun yıllık değerlendirme raporunu hazırlamak; alt işveren ve geçici çalışanların sağlık raporlarını kontrol etmek.

İşyeri hekiminin yetkileri ve yükümlülükleri

Yetkileri (md. 10)

- Ciddi, önlenemez ve acil müdahale gerektiren hayati tehlikede işin durdurulması için işverene başvurmak
- İşyerinin bütün bölümlerinde inceleme yapmak, bilgi ve belgelere ulaşmak, çalışanlarla görüşmek
- İşverenin bilgisi dahilinde ilgili kurumlarla işbirliği yapmak

Yükümlülükleri (md. 11)

- İşin akışını aksatmamak; meslek sırlarını ve kişisel sağlık dosyalarını gizli tutmak
- İhmallerinden dolayı işverene karşı sorumlu olmak
- Hayati tehlike arz eden ve makul sürede giderilmeyen durumları Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne yazılı bildirmek
- Çalışmalarını onaylı deftere yazmak; meslek hastalığı ön tanılı vakaları sevk etmek

İşyeri hekiminin çalışma süreleri

Tehlike sınıfı	Çalışan başına aylık en az süre	Tam gün hekim gerektiren sayı
Az tehlikeli	5 dakika	her 2.000 çalışan
Tehlikeli	10 dakika	her 1.000 çalışan
Çok tehlikeli	15 dakika	her 750 çalışan

- Tam katları aşan çalışan sayısı için süre esasına göre ek hekim görevlendirilir (md. 12).
- Birden fazla işyeriyle kısmi süreli sözleşmede işyerleri arasındaki yol süreleri haftalık çalışma süresinden sayılmaz.
- Kamuda yöneticilik görevi olmayan tabipler ile aile hekimleri dışındaki işyeri hekimleri, tam gün çalıştıkları işyeri dışında fazla çalışma yapamaz.

Diğer sağlık personeli: görevlendirme ve süreler

- Geçerli diğer sağlık personeli belgesi olmalıdır; çalışma süresi bölünerek birden fazla kişiye verilemez; vardiyalara uygun görevlendirme yapılır (md. 14).
- On veya daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli işyerlerinde zorunludur. Tam süreli işyeri hekimi olan işyerlerinde zorunlu değildir; hekimin talebi ve işverenin uygun görmesiyle görevlendirilebilir.
- Gizlilik ve işin akışını aksatmama yükümlülüğü vardır; ihmallerinden işverene karşı sorumludur; tespit ve tavsiyelerini işyeri hekimine iletir (md. 18).

Çok tehlikeli işyerinde çalışan sayısı	Çalışan başına aylık en az süre
10 – 49	10 dakika
50 – 249	15 dakika
250 ve üzeri	20 dakika

Kaynaklar

Kanunlar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (RG 30.06.2012, 28339), güncel metin: mevzuat.gov.tr

7538 sayılı Kanun ile 6331 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikler (yürürlük 15.01.2025)

7491 sayılı Kanun (md. 38 erteleme, 2023); 7033 sayılı Kanun (2017)

4857 sayılı İş Kanunu; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

Yönetmelikler

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği (RG 29.12.2012, 28512; son değişiklik RG 04.02.2024, 32450)

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (RG 29.12.2012, 28512)

İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (RG 20.07.2013, 28713)

Diğer yönetmelikler

Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik

İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği

Resmî açıklamalar ve istatistikler

ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, sıkça sorulan sorular (6331 md. 38 yürürlüğü); csgb.gov.tr

SGK İstatistik Yıllıkları 2019–2025; sgk.gov.tr

ILO (2023). A call for safer and healthier working environments. Cenevre: Uluslararası Çalışma Örgütü.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

Teşekkürler

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU